

รายงานผลการถอดบทเรียน ปี ๒๕๖๓
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภออุ้มทอง
จังหวัดสุพรรณบุรี

จัดทำโดย
สำนักงานเกษตรจังหวัดสุพรรณบุรี
กรมส่งเสริมการเกษตร

๑.ประวัติความเป็นมา

๑.๑ เกษตรกรต้นแบบ

นายปัญญา ไคร้ครวญ อายุ ๖๗ ปี

ที่อยู่ : เลขที่ ๓๕๕/๑ หมู่ ๕ ตำบลจระเข้สามพัน อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

เบอร์โทรศัพท์ : ๐๘๐-๔๓๒๒๐๐๓

นายปัญญา ไคร้ครวญ เป็นเกษตรกรต้นแบบตำบลจระเข้สามพัน อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ประมาณ ๓๐ ปี ซึ่งเดิมมีอาชีพทำไร่และรับจ้างในการขนส่งสินค้าเกษตร และต่อมาประกอบอาชีพค้าขาย โดยเปิดร้านขายเคมีภัณฑ์ทางการเกษตร จนได้รับผลกระทบจากสารเคมี มีปัญหาทางด้านสุขภาพ จึงเริ่มหาแนวทางในการประกอบอาชีพทางการเกษตรโดยยึดหลักตามแนวพระราชดำริ เกษตรทฤษฎีใหม่ และเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยเน้นการปลูกพืชในระบบเกษตรอินทรีย์

ปัจจุบัน เป็นเกษตรกรต้นแบบและเป็นวิทยากรประจำศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภออุ้มทอง ซึ่งฐานเรียนรู้ใน ศพก. จำนวน ๔ ฐานเพื่อให้บริการความรู้ด้านการเกษตรแก่เกษตรกร และผู้ที่สนใจทั่วไป ที่ต้องการพัฒนา/ศึกษาความรู้ด้านการเกษตร

การดำเนินกิจกรรมในปัจจุบัน นายปัญญา ไคร้ครวญ มีการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

- กิจกรรมการลดต้นทุนการผลิต กิจกรรมที่ทำคือ ทำนาข้าว โดยปลูกข้าวอินทรีย์ พื้นที่ ๑๗ ไร่
- การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ใช้ในกลุ่มสมาชิกศูนย์ข้าวฯ และชุมชน ส่งเสริมให้เกษตรกรมีพันธุ์ข้าวไว้ใช้เอง
- การผลิตพืชผัก-ผลไม้อินทรีย์ ดำเนินการในรูปแบบของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
- การผลิตปุ๋ยหมักเติมอากาศ การใช้ปุ๋ยชีวภาพ น้ำหมักชีวภาพต่างๆ เช่น ปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพที่ผลิตจากปลา หอยเชอรี่ รกหมู (ฮอร์โมน) เป็นต้น เพื่อทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมี

๑.๒ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

นายปัญญา ไคร้ครวญ ประกอบอาชีพเกษตรกรรวมมาประมาณ ๓๐ ปีแล้ว โดยยึดหลักตามแนวพระราชดำริ เกษตรทฤษฎีใหม่และเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยเน้นการปลูกพืชในระบบเกษตรอินทรีย์ ทำให้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ กลายเป็นปราชญ์ด้านการเกษตร ที่ผู้คนมากมายทั้งในและนอกพื้นที่ หน่วยงานภาครัฐ เอกชน รวมทั้งสถานศึกษาหลายแห่ง เข้ามาเรียนรู้/แลกเปลี่ยนความรู้อย่างต่อเนื่อง

ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ กรมส่งเสริมการเกษตรได้กำหนดให้ทุกอำเภอจัดตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอละ ๑ จุด เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้การผลิตสินค้าเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสมสำหรับชุมชน และเป็นศูนย์กลางการบริการ และแลกเปลี่ยนความรู้ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานต่างๆ กับเกษตรกรในชุมชน โดยดำเนินการในพื้นที่ของเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ สามารถเป็นแบบอย่างให้กับเกษตรกรในชุมชน ในการปรับปรุงหรือปรับเปลี่ยนกิจกรรมการเกษตรที่สำคัญของพื้นที่ตั้งแต่การผลิต การบริหารจัดการ จนถึงการตลาด สำนักงานเกษตรจังหวัดสุพรรณบุรีร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภออุ้มทอง ได้จัดตั้งให้บ้านนายปัญญา ไคร้ครวญ เป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี และมีนายปัญญา ไคร้ครวญ เป็นเกษตรกรต้นแบบของ ศพก. อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

ศพก. อำเภ่อู้มทอง & วิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์ทุ่งทองยั่งยืน & Lemon Farm Organic PGS

ปัญหาหนี้สินครัวเรือน สุขภาพแย่ ชาวนาในพื้นที่ อำเภ่อู้มทองประสบกับปัญหาด้านต้นทุนที่สูงจากการทำนาเคมีที่ต้องพึ่งปัจจัยการผลิตจากร้านขายเคมีภัณฑ์ ชีวิตถูกผูกขาดทุกด้านต้องพึ่งพาภายนอกทั้งหมด และสุขภาพแย่ลงจากการใช้สารเคมีอย่างหนัก

ปี พ.ศ. ๒๕๔๘ (ก่อนการจัดตั้ง ศพก.) นายปัญญา ไคร์ครวญ (ผู้นำกลุ่ม) ชวนเพื่อนชาวนาที่ประสบปัญหาเหมือนกัน จัดตั้งกลุ่มเกษตรอินทรีย์ อำเภ่อู้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี เปลี่ยนแนวคิดจากการทำนาเคมีเพื่อหวังร่ำรวย สู่ชาวนาอินทรีย์ที่เกื้อกูลธรรมชาติ สามารถพึ่งตนเองได้ พออยู่พอกินตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

วิถีอินทรีย์ วิถีการเรียนรู้ เมื่อเพื่อนชาวนาได้เข้ามาทำเกษตรอินทรีย์ มีการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง สามารถยืนได้ด้วยตัวเอง มองเห็นคุณค่าของสิ่งแวดล้อม เข้าใจธรรมชาติ จากที่เคยทำนาปีละ ๓ ครั้ง ลดมาทำเพียงปีละครั้ง

ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ กลุ่มเกษตรอินทรีย์ ได้จัดตั้งเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์ทุ่งทองยั่งยืน นำโดยนายปัญญา ไคร์ครวญ และสมาชิก ๗ คน เพื่อร่วมกันคิด ร่วมกันทำการเกษตรแบบพึ่งพาตนเองได้ โดยเปลี่ยนแนวคิดจากการทำนาเคมีอินทรีย์ที่เกื้อกูลธรรมชาติ ไม่ใช่สารเคมีใดๆ อันจะเกิดผลกระทบต่อดิน น้ำ และอากาศ ทำให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ มีความหลากหลายทางชีวภาพ พื้นฟูระบบนิเวศน์ และสิ่งแวดล้อม

ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ คุณสุวรรณ จิวฒนไพบูลย์ (ที่ปรึกษากลุ่มทุ่งทอง) ได้ชักชวนคุณสุวรรณ หลังน้ำสั่งขังจากเลม่อนฟาร์มมาเยี่ยมกลุ่ม ซึ่งขณะนั้นเกิดปัญหาน้ำแล้งทางการห้ามปลูกข้าวนาปรัง ปลูกข้าวได้เพียง ๑ ครั้ง ทำให้รายได้ไม่เพียงพอเลี้ยงครอบครัว กลุ่มทุ่งทองยั่งยืนภายใต้แกนนำของนายปัญญา ไคร์ครวญ ประธานกลุ่มร่วมมือกับเลม่อนฟาร์มแก้ปัญหาแล้งสลับท่วมเป็นประจำ โดยปรับเปลี่ยนวิถีเกษตรจากการปลูกข้าวเป็นหลักมาสู่

การทำสวนผักผลไม้อินทรีย์ ภายใต้ระบบ Lemon Farm Organic PGS ทำให้เกษตรกรสมาชิกกลุ่มมีรายได้เพิ่มขึ้น และมีรายได้ตลอดทั้ง

ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ (หลังการจัดตั้ง ศพก.) วิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์ทุ่งทองยั่งยืน เข้าร่วม Lemon Farm Organic PGS สมาชิกทั้งหมด ๔๐ ราย พื้นที่ทั้งหมด ๕๕๐ ไร่ ผลผลิตหลัก ได้แก่ ข้าวไรซ์เบอร์รี่อินทรีย์ ข้าวทับทิมชุมแพ ข้าวกล้อง กข ๔๓ ผัก

สมาชิกตัวอย่างในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง คือ นายมานิตย์ แทนเพชร (สมาชิกกลุ่ม) จากชาวนาสู่ชาวสวนนักวิจัยผัก จากเคยทำนาต่อสู้กับน้ำท่วมและภัยแล้งจนได้แรงบันดาลใจจากนายปัญญา ไคร้ครวญ และพบกับเลมอนฟาร์ม ลงทุนปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตทั้งหมด จากเคยทำนา ๑๗ ไร่ มาปลูกผัก ๒ ไร่ เหลือที่นาปัจจุบัน ๕ ไร่ ทำไว้แค่พอกิน ที่ส่วนใหญ่กลายเป็นบ่อน้ำเพื่อเก็บน้ำให้ได้มากที่สุด

การบริหารจัดการภายใน ศพก. & วิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์ทุ่งทองยั่งยืน

- ศพก. มีการจัดประชุมคณะกรรมการ ศพก. ระดับอำเภอ ปีละอย่างน้อย ๔ ครั้ง เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานตามบทบาทของ ศพก. ระดับอำเภอ และประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. ระดับจังหวัด ปีละอย่างน้อย ๔ ครั้งเช่นกัน เพื่อแลกเปลี่ยนและร่วมกันแก้ไขปัญหาขับเคลื่อนการดำเนินงานของ ศพก. ในจังหวัดสุพรรณบุรี
- วิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์ทุ่งทองยั่งยืน มีการประชุมกลุ่มทุกเดือน เดือนละ ๑ ครั้ง เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ร่วมกันแก้ไขปัญหา ในการดำเนินงานของกลุ่ม เช่น การผลิตและการจัดจำหน่าย เป็นต้น

นายปัญญา ไคร้ครวญ กล่าวว่า เดิมต้องการปลูกข้าวที่ปลอดภัยไร้สารพิษไว้บริโภคเองในครัวเรือน ต่อมา ภายหลังมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของเกษตรกรในพื้นที่และพื้นที่ใกล้เคียงที่มีความคิดแนวทางเดียวกัน จึงเกิดการรวมกลุ่มจัดตั้งเป็นวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์ทุ่งทองยั่งยืน โดยมีนายปัญญา เป็นประธาน จากนั้น มีการตลาดเข้ามารองรับผลิตภัณฑ์ในกลุ่มจึงทำให้กลุ่มแปรรูปข้าว ขนมาไทยที่ผลิตจากแป้งซึ่งได้จากการนำข้าวมา แปรรูปเป็นแป้งนำมาทำขนมไทย เพื่อจำหน่ายเป็นรายได้ของสมาชิกในกลุ่ม สิ่งที่มาคือ การทำนาอินทรีย์แบบลดต้นทุนการผลิต ทั้งของตนเองและสมาชิก

นายปัญญา ไคร้ครวญ ได้เล่าให้ฟังว่า

กิจกรรมต่างๆ ที่เอื้ออำนวยในการปลูกข้าวอินทรีย์และทำให้เกิดการรวมกลุ่มกันเป็นวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์ทุ่งทองยั่งยืน มีสมาชิกเพิ่มเป็น ๓๐ ราย เกิดจากการรวมใจกันของคนที่มีแนวความคิด และความตั้งใจเดียวกัน ยอมที่จะรับสภาพของเหตุและปัจจัยต่างๆที่จะเกิดขึ้น เรียกว่าทำแบบครัวเรือนเดียวกันในหมู่สมาชิก เพราะการจะทำข้าวอินทรีย์หรือพืชอื่นๆ ในระบบอินทรีย์ได้ต้องมีคุณสมบัติประจำตัวคือ

ต้องมีคุณธรรม คือ ต้องมีการเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่

ความเสียสละ คือ ต้องเห็นประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง

ความรับผิดชอบ คือ ต้องรู้หน้าที่ของตนเอง และปฏิบัติอย่างเคร่งครัด

และนี่คือปณิธาน ของสมาชิกทุกคน จึงทำให้วิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์ทุ่งทองยั่งยืน ซึ่งเป็นกลุ่มเล็กๆ ที่สามารถจำหน่ายผลผลิต และผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ ได้แบบยั่งยืน พร้อมทั้งสามารถเป็นตัวอย่างในการบริหารจัดการกลุ่มได้ในระดับหนึ่ง

๒. แรงจูงใจในการดำเนินการทำการเกษตรปลอดภัย

แรงจูงใจในการดำเนินการทำการเกษตรปลอดภัย เกิดจากปัญหาทางด้านสุขภาพ จึงเริ่มหาแนวทางในการประกอบอาชีพทางการเกษตรโดยยึดหลักตามแนวพระราชดำริ เกษตรทฤษฎีใหม่และเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชการที่ ๙ โดยเน้นการปลูกพืชในระบบเกษตรอินทรีย์

๓. วิธีการดำเนินงาน

นายปัญญา ไคร้ครวญ กล่าวว่า วิธีการทำนาของตนเองใช้ปุ๋ยหมักที่ผลิตเองซึ่งเป็นเทคโนโลยีเด่นของ ศพก. อำเภอกู่ทอง เพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน เพิ่มปริมาณอินทรีย์วัตถุ เพิ่มธาตุอาหารในดิน ปรับโครงสร้างของดิน เป็นการรักษาความชื้นในดิน ให้เหมาะสมกับความต้องการในการเจริญเติบโตของข้าว และเป็นการใช้น้ำอย่างเกิดประโยชน์สูงสุด

ขั้นตอนและวิธีการใช้ปุ๋ยหมักและปุ๋ยน้ำชีวภาพ ในการปลูกข้าวอินทรีย์

๑. ก่อนการเตรียมดินของการปลูกข้าวแต่ละครั้ง ใส่ปุ๋ยหมัก อัตรา ๓๐๐ กก.ต่อไร่
๒. เตรียมดินโดยการไถกลบตอซังและกลบปุ๋ยหมัก (ไถแห้ง) ทิ้งไว้ ๑๕ วัน
๓. เปิดน้ำเข้านา ทำเทือก ใส่ปุ๋ยน้ำชีวภาพ ในขณะที่ทำเทือก โดยใช้ปริมาณน้ำพอเหมาะ ไม่มากจนเกินไป และจะไม่ปล่อยน้ำทิ้ง
๔. หยอดเมล็ดพันธุ์ข้าววงอก ที่บ่มไว้ ๑-๒ คืน โดยใช้เครื่องหยอด ใช้อัตราเมล็ดพันธุ์ ๖-๑๐ กก.ต่อไร่
๕. ไม่ปล่อยน้ำเข้านาในช่วง ๒-๓ วัน เพื่อให้รากข้าวแทงลงดิน

๖. ควบคุมระดับน้ำ ตามความสูงของต้นข้าว เพื่อเป็นการคุมวัชพืช
๗. ข้าวอายุ ๒๐ วัน ใส่ปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ อัตรา ๕ ลิตรต่อไร่ ทุก ๑๐- ๑๕ วัน จนอายุข้าวได้ ๘๐ วัน ใช้ปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ สูตรบำรุงต้น ตาดอก และเมล็ด ฉีดพ่น ควบคุมไปด้วย

สิ่งที่เป็นต้นทุนในชุมชน ที่นายปัญญา ไคร์ครวญ ได้นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยในพื้นที่ตำบลจรเข้สามพัน เกษตรกรมีอาชีพทำนา เลี้ยงสัตว์ ได้แก่ โคพื้นเมือง ซึ่งมีมูลวัวที่สามารถนำมาทำปุ๋ยหมักใช้ในแปลงเกษตรได้ จึงมีแนวคิดในการทำปุ๋ยแบบไม่ต้องกลับกอง ซึ่งได้รับการสนับสนุนเทคโนโลยี และวัสดุอุปกรณ์ในการผลิตปุ๋ยหมักแบบเติมอากาศ จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพื่อบริการให้แก่เกษตรกรในชุมชน

เทคโนโลยีเด่น “ปุ๋ยหมักเติมอากาศ”

การหมักปุ๋ยระบบกองเติมอากาศ เป็นกระบวนการย่อยสลายอินทรีย์สารทางชีวภาพ ด้วยจุลินทรีย์ชนิดใช้ออกซิเจน การจัดรูปร่างของกองปุ๋ยให้มีความเหมาะสมทางวิศวกรรมสิ่งแวดล้อม การกำหนดอัตราส่วนคาร์บอนต่อไนโตรเจนของวัตถุดิบ รวมทั้งการย่อยเศษพืชให้มีขนาดเล็กลงและมีความชื้นที่พอเหมาะจะทำให้กองปุ๋ยสามารถสะสมความร้อนที่เกิดจากปฏิกิริยาการย่อยสลายเอาไว้ภายในกองปุ๋ยได้ความร้อนในกองปุ๋ยขึ้นสูง ๖๐-๗๐ องศาเซลเซียส ในช่วง ๒ - ๕ วันแรกเป็นช่วงที่มีความเหมาะสมในการย่อยสลายโดยจุลินทรีย์กลุ่มที่ชอบความร้อนและเมื่ออุณหภูมิลดลงเป็น ๔๐-๖๐ องศาเซลเซียส ก็จะมีการย่อยสลายโดยจุลินทรีย์อีกกลุ่มหนึ่งที่ชอบความร้อนปานกลาง เมื่อความร้อนในกองปุ๋ยนี้ลอยตัวสูงขึ้นอากาศภายนอกที่เย็นกว่าก็จะไหลเข้ากองปุ๋ยทางด้านขวาเท่ากับเป็นการเติมอากาศให้กับกองปุ๋ยตามธรรมชาติตลอดเวลาเรียกว่าปรากฏการณ์ Chimney Conversion และเมื่อมีการเติมอากาศเพิ่มเติมแก่บริเวณกลางกองปุ๋ยเป็นครั้งๆ ด้วยพัดลมเติมอากาศก็จะทำให้ภายในกองปุ๋ยมีออกซิเจนเพียงพอต่อการย่อยสลายโดยจุลินทรีย์การย่อยสลายก็จะสามารถดำเนินการไปได้อย่างรวดเร็วโดยไม่ต้องพลิกกลับกองปุ๋ย ซึ่งผลดีประการหนึ่งจากการที่ไม่ต้องกลับ คือ จะทำให้การสูญเสียไนโตรเจนในรูปแอมโมเนียไนโตรเจนที่ระเหยสู่อากาศจากการพลิกกลับกองปุ๋ยลดลงได้

วิธีการทำ

๑) การเตรียมวัสดุ

- นำเศษใบไม้ย่อยให้มีขนาด ๑-๓ นิ้ว จำนวน ๖ ลูกบาศก์เมตร
- ผสมกับมูลโค ๓ ลูกบาศก์เมตร
- เติมน้ำให้ความชื้น

๒) การขึ้นกองปุ๋ย นำกิ่งไม้วางก่ายไปมาบนท่อนพีวีซี เจาะรูขนาด ๔ นิ้ว ที่ต่อมาจากพัดลมเติมอากาศขนาด ๓ แรงม้า กิ่งไม้จะช่วยกระจายอากาศภายในกองปุ๋ย นำวัตถุดิบคลุกเคล้าและรดน้ำให้ทั่วพอเปียกหมาดวางทับความยาวให้เป็นรูปสามเหลี่ยมปริซึม มีความกว้างฐาน ๒.๕ เมตร สูง ๑ เมตร ยาว ๓.๕ เมตร กองบนลานดินกลางแจ้ง ไม่ต้องมีโรงเรือน

๓) **เติมอากาศ** เปิดพัดลมเติมอากาศวันละ ๒ ครั้ง ตอนเช้าและตอนเย็น ครั้งละ ๑๕ นาที ทุกวันเป็นเวลา ๓๐ วัน หรือมากกว่าจนกว่าการหมักจะเสร็จสิ้นปุ๋ยหมักที่ใช้จะมีน้ำหนักเบา มีสีดำนวลและไม่มีกลิ่นการเติมอากาศนานกว่านี้อาจจะทำให้กองปุ๋ยเย็นลง ซึ่งไม่เป็นผลดีต่อการเจริญเติบโตของจุลินทรีย์

๔) **การดูแลกองปุ๋ย** ตรวจสอบความชื้นทุกๆ ๔-๕ วันโดยล้วงมือเข้าไปทดลองจับปุ๋ยตรงกลางกองปุ๋ยและบีบดู ซึ่งวัสดุไม่ควรจะแห้งเกินไปหรือมีน้ำไหลเยิ้มติดมือ การเติมน้ำทำได้โดยใช้ไม้แทงกองปุ๋ยเป็นระยะๆ ถึงกลางกองปุ๋ยเติมน้ำไม่ต้องพลิกกลับกองหรือคลุกกองปุ๋ย

๕) **บ่มและบรรจุ** เมื่อการหมักสิ้นสุดลงย้ายปุ๋ยเข้าไปในที่ร่มแล้วทิ้งไว้เฉยๆ เป็นเวลา ๒๐-๓๐ วัน เพื่อบ่มให้ปุ๋ยมีความเสถียรหรือให้จุลินทรีย์สงบตัว หลังจากนั้นนำไปบรรจุ การหมักปุ๋ย ๑ กอง จะได้ปุ๋ยขนาดถุงละ ๓๐ กิโลกรัม ประมาณ ๕๐ ถุง

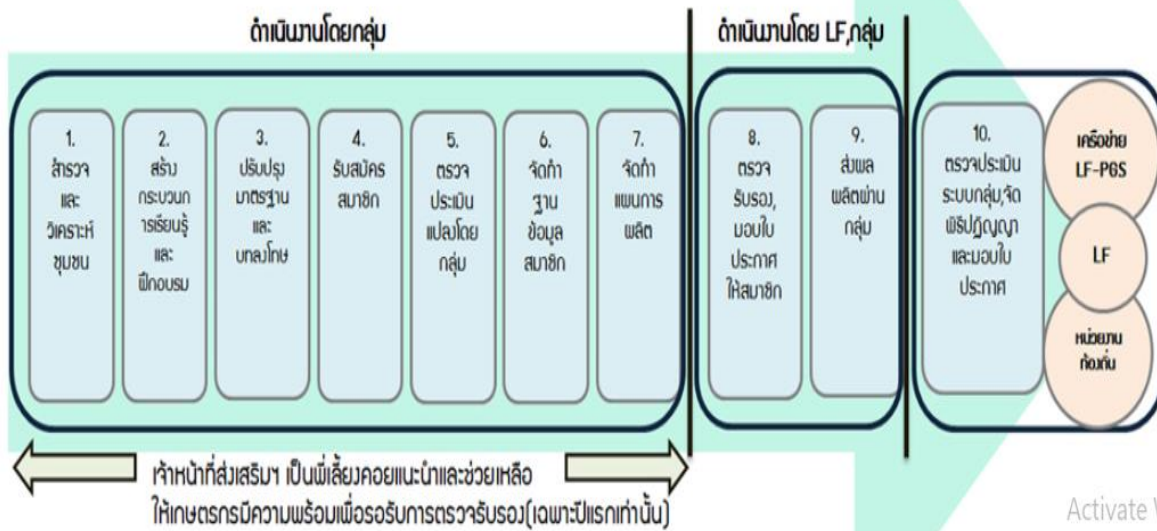

ข้อดีของการผลิตปุ๋ยหมักเติมอากาศ

“ไม่ต้องกลับกองปุ๋ย เป็นกระบวนการเร่งการย่อยสลายวัสดุอินทรีย์ ซึ่งเมื่อย่อยสลายสมบูรณ์แล้วจะแปรสภาพเป็นปุ๋ยหมักที่มีลักษณะสีดำคล้ำหรือสีน้ำตาลปนดำมีคุณภาพสูงสะอาดและปลอดภัยจากเชื้อที่ก่อโรคพืชเกือบทุกชนิด ไม่มีกลิ่น มีคุณสมบัติที่ดีต่อรากพืช พืชสามารถดูดไปใช้ได้ทันที”

ระบบการรับรองมาตรฐานแบบมีส่วนร่วม Lemon Farm Organic PGS

Activate Wi
2016/01/11

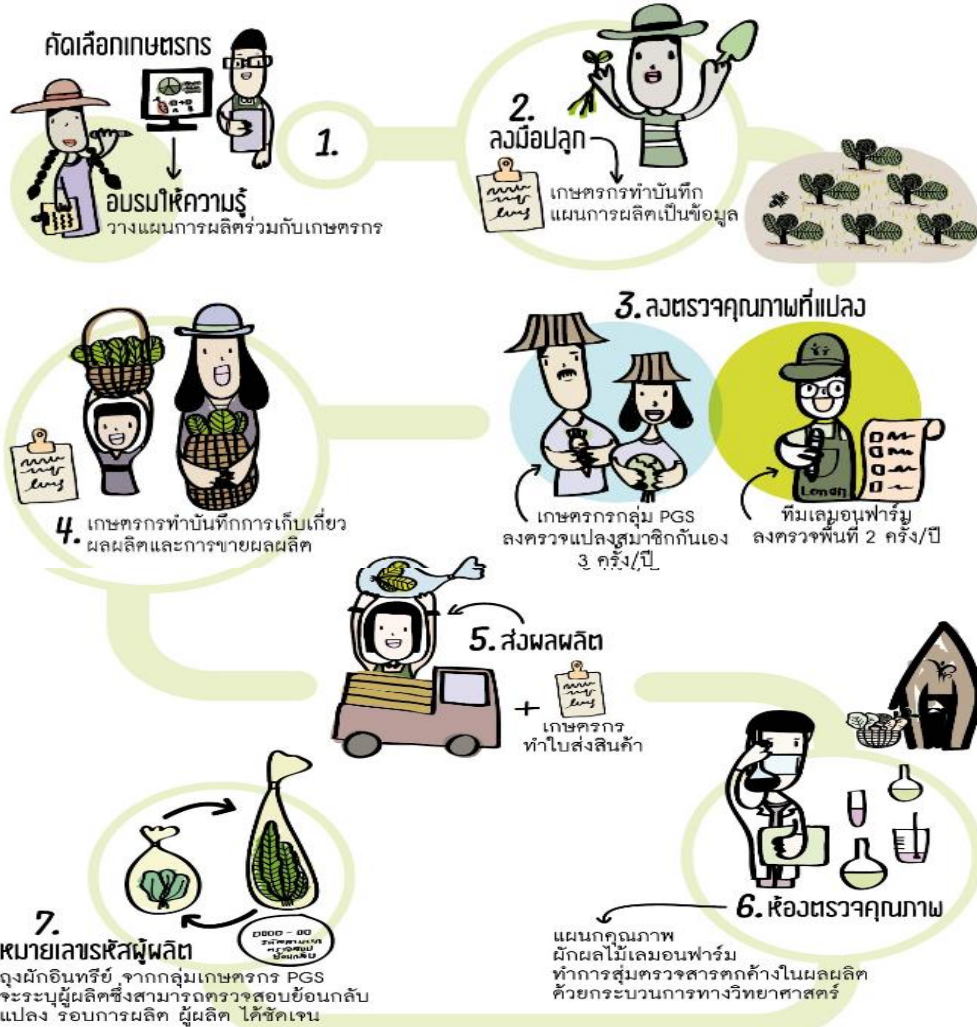
กระบวนการควบคุมคุณภาพ

ผักผลไม้อินทรีย์ Lemon Farm จากแปลงถึงโต๊ะอาหาร

✓ ผู้บริโภคมั่นใจคุณภาพผลผลิต

✓ ปลอดภัยจากสารตกค้างและป้องกันการปลอมปน

A/Gc

๔. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

นายปัญญา ไคร์ครวญ กล่าวว่

๑. ในส่วนของตนเอง หมั่นศึกษาหาความรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้รู้ในด้านต่างๆที่ตนเองต้องการ โดยการเข้ารับการอบรม จากหน่วยงานราชการ ภาคเอกชน

๒. ทดลองปฏิบัติจริง โดยนำความรู้ที่ได้รับจากการไปอบรมมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบท และถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกร หน่วยงาน และส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

๓. ต้องมีความอดทน เสียสละ และพร้อมที่จะแก้ไข้ปัญหาต่างๆ

๔. ในฐานะของประธาน ศพก. มีการปรึกษารือกับคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และเครือข่ายเพื่อรับทราบปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่อำเภออุ้มทอง และร่วมกันหาแนวทางการแก้ไข้ปัญหา ในรูปแบบของการประชุม คณะกรรมการ ศพก. ทุกครั้ง

“ปัจจุบัน นายปัญญา ไคร่ครวญ ยังมีความมุ่งมั่นที่จะทำให้เกษตรกรทุกคนหันมาทำการเกษตรแบบพึ่งพาตนเองให้มากที่สุด อะไรที่ทำได้ ต้องลงมือทำเองพร้อมครอบครัว ไม่เน้นในเรื่องการจ้างแรงงาน เพื่อเป็นการรักษาวิถีชีวิตของเกษตรกรดั้งเดิมไว้”

กองปุ๋ยหมักเติมอากาศ

การผลิตปุ๋ยน้ำชีวภาพ จากเศษปลา ฟืชผัก สมุนไพรไล่แมลง ฯลฯ

การแปรรูปข้าวเพื่อบริโภค และจำหน่ายข้าวกล้องบรรจุถุง ผลิตภัณฑ์จากศูนย์เรียนรู้ฯ

เศรษฐกิจพอเพียง โดยการทำการเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

กิจกรรม - ปลุกผักสวนครัวพื้นที่ ๔ ไร่ เลี้ยงปลา พื้นที่ ๑ ไร่ เลี้ยงไก่พื้นเมือง ห่าน

แปลงนา การทำนา ปลุกข้าวอินทรีย์ พื้นที่ ๒๔ ไร่ ในระบบครอบครัว และสมาชิกกลุ่มฯ

๕. ปัญหา อุปสรรคและวิธีการแก้ไข

ปัญหา อุปสรรค

- (๑) แรงงานในครัวเรือนน้อย
- (๒) เกษตรกรบางส่วนยังไม่สามารถพัฒนาการผลิตเพื่อให้ได้มาตรฐาน
- (๓) เกษตรกรบางส่วนยังยึดติดการเกษตรในรูปแบบเดิม

วิธีการแก้ไข

- (๑) บริหารจัดการในรูปแบบกลุ่ม
- (๒) สร้างความรู้ ความเข้าใจกับเกษตรกรเพื่อพัฒนาการผลิตให้ได้มาตรฐานผ่านการดำเนินงานของ ศพก.
- (๓) สร้างความรู้ ความเข้าใจกับเกษตรกรผ่านการดำเนินงานของ ศพก. และเกษตรกรอื่นที่ประสบความสำเร็จ

๖. ประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินกิจกรรม

- ๖.๑ สุขภาพแข็งแรง
- ๖.๒ ผลิตสินค้าที่มีคุณภาพความปลอดภัยของผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม
- ๖.๓ ศพก. เป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ชุมชนมีส่วนร่วมและเข้าใจในการดำเนินงานของ ศพก.
- ๖.๔ เกษตรกรมีการรวมกลุ่ม มีการบริหารจัดการทำให้กลุ่มเกษตรกรเข้มแข็ง
- ๖.๕ เชื่อมโยงการทำงานของศูนย์เครือข่ายและเกื้อกูลกันในชุมชน
- ๖.๖ เกิดการบูรณาการในการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานและเกษตรกร
- ๖.๗ สินค้าของชุมชนมีคุณภาพและผ่านการรับรองมาตรฐานเป็นที่ต้องการของตลาด
- ๖.๘ มีองค์ความรู้และมีนวัตกรรมในด้านการผลิตสินค้าเกษตร
- ๖.๙ ศพก. มีความพร้อมและมีศักยภาพเพื่อรองรับการฝึกอบรมในด้านการเกษตร

๗. การขยายผลสู่เกษตรกรอื่น

ลุงมานิตย์ มานิตย์ แทนเพชร

จากชาวนา...สู่ชาวสวนนักวิจัยผัก จากจุดเริ่มต้นเปลี่ยนแปลงนาทดลอง ปลูกผักพื้นที่ ๒๐ ตารางเมตร สู่ “พื้นที่ที่เต็มไปด้วยข้าวปลาอาหาร มีทั้งแปลงผัก ผลไม้ นาข้าว บ่อน้ำ พื้นที่ปศุสัตว์ เลี้ยงปลา เลี้ยงแพะ สร้างครัวของบ้าน สร้างรายได้ให้กับครอบครัวได้อย่างมั่นคง” ที่ผ่านมามาเราทำนาสู้กับน้ำท่วม ข้าวเสียหาย พอถึงฤดูแล้งก็ทำนาไม่ได้ จนกระทั่งได้แรงบันดาลใจจากพี่ปัญญา และพบกับเลมอนฟาร์ม ทำให้เกิดแรงบันดาลใจกล้าที่จะทำและลงทุนปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตทั้งหมด จากเคยทำนา ๑๗ ไร่ มาปลูกผัก ๒ ไร่ ทำนา ๕ ไร่ ทำไว้แค่พอกิน ทำให้ชีวิตมีความสุขขึ้นมาก และมีรายได้มากขึ้น

ครูบ๋ม เสมอจันทร์ โชติกเดชาณรงค์ เป็นข้าราชการบำนาญ ผู้ผันตัวเองมาเป็นเกษตรกร เพราะต้องการลดรายจ่ายของครัวเรือนจากการปลูกผักเพื่อรับประทานเอง แต่ประสบปัญหาโรคและแมลง จึงโทรศัพท์มาปรึกษาพี่ปัญญาบ่อยๆ ท่านจึงชวนมาเข้ารับการอบรมเรื่องการปลูกผักที่กลุ่มทุ่งทอง กระทั่งนำไปปรับใช้กับแปลงของตัวเอง เมื่อได้ผลผลิตมากขึ้นและทางกลุ่มมีตลาดจำหน่าย จึงส่งผลผลิตร่วมกับทางกลุ่ม กำลังสำคัญในการปลูกผักของครูคือคุณแม่ ท่านจะตื่นแต่เช้านรดน้ำผัก สำรวจโรคและแมลงทุกวัน ในวันเก็บผักครอบครัวของเรายิ่งมีความสุขมาก เราจะช่วยกันเก็บ ขึ้นชมผลงาน ถ้าผลผลิตเสียหายก็ร่วมกันแก้ไข แม้ว่าผักที่เราส่งจะไม่มากแค่ ๑๐ กว่ากิโลกรัมแต่ก็ “เป็นสื่อกลางสร้างความอบอุ่นให้ครอบครัว และเราก็ภูมิใจที่ผู้บริโภคได้รับอาหารปลอดภัย”

ออย จิรภัทร์ ปานสูง + ม่อน วีรพล เกตุแก้ว

เดิมทำงานประจำกับบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง ต่อมาเริ่มรู้สึกว่าการทำงานประจำไม่ใช่ความยั่งยืนของชีวิตเราเลย และเราไม่ได้มีความสุขกับการทำงานประจำ เราจึงค้นหาสิ่งที่เรารักและสร้างรายได้ให้เราได้ด้วย เพื่อที่จะได้ทำสิ่งนั้นให้มีความสุขในทุกๆวัน และสิ่งที่เรารักคือการทำเกษตร และเรารักในหลวงรัชกาลที่ ๙ เราต้องการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงของพระองค์มาใช้ในชีวิต เพื่อความยั่งยืน และเพื่อให้หลายคนได้เห็นว่าการปลูกผักเพียงทำให้เรามีความสุขได้แท้จริง เราจึงเริ่มทำเกษตรอินทรีย์ปลูกผักเพื่อกิน และขาย บนพื้นที่ที่เรามีอยู่ คือพื้นที่ครึ่งงานรอบๆบ้าน โดยได้แนวคิดและความรู้การบำรุงดินจากลุงปัญญา หาความรู้ในโลกออนไลน์ หนังสือ และลงมือทำ ปัจจุบันเรามีรายได้ ที่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายในครัวเรือน มีผักสวนครัว และผลไม้ไว้กินทำให้ลดค่าใช้จ่ายไปได้มาก เราปลูกผักไว้ติดบ้าน และเป็นเกษตรกรอินทรีย์ที่ติดบ้านมากๆ เราจึงมีชื่อสวนว่า “สวนผักติดบ้าน”

ป้าระริน เอกวนิชชาญ อาชีพเดิม จำหน่ายเคมีเกษตร ปุ๋ยเคมี เพราะเห็นว่าเป็นอาชีพที่สร้างรายได้ได้ดี แต่ทำไประยะหนึ่ง จึงรู้ว่าเดินผิดทาง เพราะเห็นอันตรายจากเคมีในขวดที่ปิดสนิท ยังส่งผลต่อตัวเองให้ป่วยปางตาย แต่ก็ไม่สามารถทำให้ครอบครัวเลิกกิจการได้ จึงหันหลังให้กับสารเคมีเพียงคนเดียว เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๘ เพื่อนแนะนำให้ปฏิบัติธรรมแบบอโศก จึงได้เรียนรู้เรื่องศีล สมาธิ ปัญญา อาหารมังสะวิรัต และเรื่องเกษตรอินทรีย์พร้อมๆกัน ได้อ่านหนังสือของท่าน พุทโธกะ ในหนังสือ ปฏิวัติเกษตรด้วยฟางเส้นเดียว ยิ่งทำให้มั่นใจในการทำเกษตรอินทรีย์อย่างธรรมชาติ เพราะขณะนั้นยังไม่มีปุ๋ยอินทรีย์จำหน่าย จึงเริ่มต้นจากการปลูกผักกินเอง โดยไม่ได้ปรับปรุงดิน ไม่ใส่ปุ๋ยหมักใดๆ อายุผักเกิน จึงได้กินผักที่หั่นแข็ง หั่นเหนียว จนกระทั่งได้พบร้าน Lemon Farm ที่อยู่ในปืมน้ำมัน จึงได้กินผักอินทรีย์ที่อร่อย และสนุกกับการได้เรียนรู้วิธีการตัดผักตามอายุ การทำปุ๋ยหมัก สารชีวภาพ จากท่านเสียงศีล และนำผลผลิตมาจำหน่ายในร้านอย่างน้อยเกษตรกรที่ใช้สารเคมีจะได้มีทางเลือกบ้าง จนได้มารู้จักกับคุณปัญญา คุณนิตยา จึงได้ร่วมงานกันหลายงาน จนเกิดการรวมกลุ่มกันโดยมีเลมอนฟาร์มเข้ามาส่งเสริม จึงได้กลุ่มที่มั่นคงทำงานบุญอย่างมีความสุข ถึงแม้จะเหนื่อยกาย “และสิ่งที่ไม่สามารถหาได้จากสังคมทั่วไปได้ คือ ความสามัคคี รักใคร่ดูแล ประองตอง ช่วยเหลือกันอย่างไม่มีเงื่อนไข จะรักษาความบริสุทธิ์ของอาชีพเกษตรอินทรีย์ให้มั่นคงสืบไป ไม่ว่าจะเกิดอุปสรรคใดๆ ก็ตาม จะไม่ทิ้งเกษตรอินทรีย์เป็นอันขาด”

ชัย ชนะชัย สีสุขสาม ก่อนมาทำเกษตรอินทรีย์ พ่อเคยใช้สารเคมีในการทำไร่ทำนา แต่พ่อเป็นคนที่ชอบมองหาสิ่งแปลกใหม่ จนได้มาพบกับลุงปัญญา และกลุ่มทุ่งทอง พ่อจึงเริ่มทำเกษตรอินทรีย์ พ่อได้รับความรู้จากลุงหลายอย่าง เช่น การทำปุ๋ยหมัก น้ำหมัก การปรับปรุงบำรุงดิน ”หลังจากพ่อเสียไป ผมได้สานต่อเกษตรอินทรีย์จากพ่อ พ่อบอกไว้ว่า การทำเกษตรอินทรีย์นั้นดีต่อสุขภาพ ดีต่อสิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศ และทำให้ครอบครัวเรามีความสุข” ผมขอขอบคุณลุงปัญญา และกลุ่มทุ่งทองทุกท่าน ที่ทำให้เรามีความสุข มีรอยยิ้ม และผมจะทำเกษตรอินทรีย์ต่อไปตลอด

ป้าณี รัชณี วิเศษสิงห์ เป็นแม่ค้ามาก่อน แรงบันดาลใจที่มามีการทำข้าวอินทรีย์เกิดจากพี่ปัญญาให้มาฟัง และมาดูการทำนาอินทรีย์ “เพื่อความปลอดภัยต่อสุขภาพ ของตัวเอง คนรอบข้าง และผู้บริโภค” เริ่มต้นทำนาอินทรีย์ตั้งแต่ปี ๒๕๕๓ ตอนนั้นยังไม่มีตลาด สีข้าว บรรจุใส่ถุงขายในตลาดชุมชนก่อน เมื่อเลมอนฟาร์มเข้ามา ก็เริ่มมีมาตรฐาน และส่งข้าวขายให้กับเลมอนฟาร์ม และเริ่มปลูกผักกินเองเมื่อมีผลผลิตมากขึ้นก็นำมาขาย ดีใจที่ได้พบกับกลุ่มทุ่งทอง พี่ปัญญา และเลมอนฟาร์ม

ป้าเพ็ญ วันเพ็ญ รัตนปัญญา เมื่อก่อนเป็นแม่ค้าขายแกง และปลูกผักสวนครัวไว้กินเองอยู่แล้ว หลังจากนั้นได้รับคำแนะนำจากญาติที่เกษตรอินทรีย์ชวนให้มาทำเกษตรอินทรีย์ จึงสนใจศึกษาขอคำแนะนำจากกลุ่มทุ่งทอง “ด้วยวัยที่อายุมากแล้ว การปลูกผักจึงเป็นกิจกรรมที่ทำให้รู้สึกเพลิดเพลิน สร้างความสบายใจให้กับตัวเอง ได้ออกกำลังกาย อีกทั้งสมาชิกในครอบครัวได้กินผักที่ไม่ใช้สารเคมีไปด้วย ทำให้มีสุขภาพที่ดีขึ้น” เมื่อมีปัญหาการปลูกก็ขอคำแนะนำจากสมาชิกในกลุ่มได้ตลอดเวลา ทำให้มีความสุขในทุกๆวัน

ป้าอุบล โทเกาะ ก่อนมาทำเกษตรอินทรีย์ ทำไร่ ทำนาเคมี และเย็บผ้ามาก่อน พอมารู้จักกับคนที่ทำเกษตรอินทรีย์ ก็ได้สนใจและลองทำมาเรื่อยๆ เพื่อสุขภาพของตนเองและคนในครอบครัว และตั้งใจจะปลูกทุกอย่างที่ชอบกิน ต่อมาได้ปลูกฝรั่งมาก พอมีผลผลิต ได้นำไปขายตลาดนัด และได้มารู้จักกับกลุ่มทุ่งทองยั่งยืน และได้มีผลผลิตส่งไปยัง เลมอนฟาร์ม “รู้สึกดีใจ และภูมิใจ ที่มีส่วนร่วมในการช่วยลดโลกร้อนด้วยการ ทำเกษตรอินทรีย์ ถึงจะเป็นแค่ไร่เล็กๆ ก็ตาม”

คุณวินัย ศรีสิงห์ ก่อนทำเกษตรเป็นข้าราชการที่หันมาทำเกษตรอินทรีย์ เนื่องจากได้ศึกษาพระราชกรณียกิจของในหลวงรัชกาลที่ ๙ มีแนวคิดที่จะเดินตามรอยพระองค์ท่านในเรื่องกินอาหารเป็นยาทำอย่างไรให้คนไทยได้กินของดีของถูก เพราะเคยมีพระราชดำรัสตรัสไว้ว่าคนไทยกินของเบอร์ ๒ และมีราคาสูงเนื่องจากของดีต้องส่งขายต่างประเทศ จึงได้ศึกษาเรื่องข้าวที่สามารถลดต้นทุน อีสรลดการเป็นมะเร็งซึ่งเป็นโรคที่คนไทยต้องเสียชีวิตโดยไม่รู้ตัวเนื่องจากอาหารที่กินไปมีแต่สารเคมีที่ไปกระตุ้นการเจริญเติบโตของเชื้อมะเร็งที่ทุกคนมีอยู่ในตัว ถ้าเรา ทำการเกษตรโดยไม่ใช้สารเคมีเข้าช่วยก็สามารถที่จะช่วยชะลอการเสียชีวิตจากโรคร้ายได้ ดังนั้นจึง “ตั้งปฏิญาณของตนเองว่าจะทำเกษตรในระบบอินทรีย์ เพื่อช่วยเป็นยาในการรักษาหรือชะลอการเสียชีวิต” ประกอบกับรสชาติของข้าวพีชผักที่ปลูกในระบบอินทรีย์มีรสชาติดีกว่าการเพาะปลูกในระบบที่ใช้สารเคมี และได้มีการพิสูจน์โดยผู้ที่บริโภคข้าวหรือผลผลิตอินทรีย์ของเราจากที่ป่วยเป็นโรคไตต้องฟอกไตอาทิตย์ละ ๒ ครั้งลดลงเหลือ ๒ อาทิตย์ ๓ ครั้ง นี่คือผลดีของ การบริโภคผลผลิตอินทรีย์ ถึงแม้ว่าในปัจจุบันอาจจะมียาแพงกว่าผลผลิตเคมีแต่สามารถลดค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลของตนเองได้ และยืนยันหยั่งว่าจะทำเกษตรอินทรีย์ตลอดไป

พี่คุณาริป จุลโพธิ์ เรียนจบช่างก่อสร้าง ทำงานอยู่กรมโยธา ได้ลาออกมาเริ่มทำรับเหมาก่อสร้างเอง พบเจออุปสรรคและปัญหามากมาย ต่อมาได้ทำงานด้านเกษตรเพาะเนื้อเยื่อขยาย เนื่องจากภรรยาจบมาทางด้านเกษตรและตัดสินใจจะปลูกเมล่อนเพิ่ม ระหว่างสร้างโรงเรือนเมล่อน ได้มีคนมาแนะนำว่ากลุ่มฟุ้งทองรับสมาชิกปลูกผักอินทรีย์ จึงเข้าไปพูดคุยขอคำแนะนำจากคุณปัญญา และเริ่มปลูกคะน้า แทนเมล่อนเมื่อได้ผลดี ก็เริ่มตรวจรับรองแปลง และส่งผลผลิตให้กลุ่ม “ด้วยมีนิสัยรักการเกษตรเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว จึงทำมาจนถึงปัจจุบัน พออยู่ พอกิน ไม่รวย ไม่จน ครอบครัวอยู่ได้”

พี่งามตา นางสาวงามตา ทองดียิ่ง ปัจจุบันเป็นพนักงานบริษัท เพราะเราเรียนจบปริญญาตรี วิทยาศาสตร์เคมี หลังเรียนจบก็เริ่มทำงานทันที พอเข้าปีที่ ๑๐ ถึงจุดๆหนึ่ง เริ่มรู้สึกเบื่อกับการทำงานประจำ จึงตัดสินใจจะทำเกษตรอินทรีย์ โดยเริ่มทำจากแปลงเล็กๆ ไว้กินเอง พอมีโอกาสได้ดูงานที่แปลงของลุงมานิตย์ และได้พูดคุยกับลุงปัญญา ในส่วนของการสร้างระบบนิเวศ ก็เกิดแรงบันดาลใจอยากปรับพื้นที่ของตนเอง จากผืนนาให้เป็นสวนผสมผสาน มีนา น้ำ ผัก ผลไม้ จำนวน ๙ ไร่ “ซึ่งเรามั่นใจมากกว่าการทำเกษตรอินทรีย์นี้แหละ คือสิ่งที่เราทำแล้วมีความสุข สร้างรายได้สร้างอาชีพที่มั่นคงได้”

พีโจ๊ก นายวัชรินทร์ คงยืน เดิมประกอบอาชีพ ช่างไฟฟ้า ของบริษัทเอกชนแห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ แต่อยากออกมาทำการเกษตรอยู่บ้าน จึงเก็บเงินก้อนหนึ่ง เพื่อเกษียณตัวเอง มาอยู่บ้าน ระหว่างเก็บเงิน ก็ศึกษาข้อมูลการทำเกษตรต่างๆ จากผู้คนรอบข้าง จากอินเทอร์เน็ต เพราะเป็นคนไม่เคยทำการเกษตรเลย ศึกษาไปเรื่อย ๆ ก็เจอ การปลูกเผือก จึงเริ่มศึกษาข้อมูล มีการรับประกัน การตลาด มีพันธุ์ขาย แต่เมื่อมาลงมือจริงๆ กับเจอปัญหาอุปสรรคมากมาย เพราะเราไม่เคยทำการเกษตร ทั้งโรคพืช ทั้งแมลง ศัตรูพืช การใช้สารเคมีต่างๆ เริ่มเข้ามามากมาย ทำให้รู้สึกว่กว่าจะมีผลผลิตให้เราได้บริโภคมันมีสารเคมีมากมายสะสม เราผู้ทำการผลิตก็ต้องรับสารพิษต่างๆ เข้ามามากมาย ก็เกิดความกลัว **“กลัวเป็นมะเร็ง”**

ต่อมาได้เจอเพื่อนคนหนึ่งที่อยู่ด้านข้าง เขาบอกว่าเขาทำเกษตรอินทรีย์ และที่อุ้มทองก็มีชื่อกลุ่มทุ่งทอง พ่อปัญญาดูแลอยู่ จึงได้มาสมัครเข้ากลุ่ม และเริ่มเรียนรู้การทำเกษตรอินทรีย์ ซึ่งสมาชิกในกลุ่มได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และได้พัฒนาปรับปรุง สภาพที่ดิน ให้เหมาะกับการทำเกษตรอินทรีย์ การปรุงดิน เพื่อให้เหมาะกับพืชที่เราปลูก เพราะสภาพดินของเราเป็นดินเหนียว

พีเตชา จันท์บริบูรณ์ เป็นเกษตรกรที่ทำการเกษตรด้วยสารเคมีมาหลายปี ในปี พ.ศ. ๒๕๔๐ “ในขณะที่กำลังฉีดสารเคมีในแปลงนาอยู่เกิดหมดสติ และร่างกายอ่อนแอเจ็บป่วยมาโดยตลอด” จนกระทั่งในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ เจอวิกฤติภัยแล้งจนต้องหยุดทำนา ๓ ปี จึงได้มีโอกาส ร่วมกลุ่มทุ่งทอง และทดลองทำน้ำหมักชีวภาพแทนสารเคมี และ “เริ่มทำนาอินทรีย์ สุขภาพก็ดีขึ้น ร่างกายแข็งแรงขึ้น ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๘ ไม่ต้องไปโรงพยาบาลและกินยาอีกเลย จึงทำเกษตรอินทรีย์มาถึงทุกวันนี้ และจะทำต่อไป”

พีรเนศ หอมทวนลม เริ่มทำนาอินทรีย์ ด้วยการชักชวนของพี่ปัญญา ตลอดทั้งคนในครอบครัวก็เห็นดีด้วย และเริ่มลงมือทำ ช่วงแรกมีปัญหาบ้าง แต่ก็ได้รับความรู้ และได้คำแนะนำจากพี่ปัญญา และเพื่อนๆสมาชิกในกลุ่ม ก็เริ่มทำได้ และดีขึ้น “ทุกวันนี้ก็ยังทำนาอินทรีย์ และคิดว่าเราได้เดินมาถูกทางแล้ว”

พีพรทิพย์ หอมทวนลม แต่ก่อนทำนาเคมีมาโดยตลอด ต้นทุนสูง ทั้งค่ายา ค่าปุ๋ยเคมี ข้าวราคาตกต่ำคุณภาพดินแยกลง ต่อมาเริ่มชักชวนให้มาทำนาอินทรีย์ เพื่อลดต้นทุน และเพื่อสุขภาพ จึงเริ่มทำนาเกษตรอินทรีย์มาตั้งแต่ปี ๒๕๕๖ มีการปรับปรุงบำรุงดิน ทำให้ “คุณภาพดีขึ้น ได้ผลผลิตดี สุขภาพก็ดีขึ้น มีความภูมิใจและดีใจมากที่เป็นเกษตรกรอินทรีย์” และอยู่ร่วมกลุ่มทุ่งทอง ได้พบเจอสมาชิกที่เก่ง และจริงใจทุกคน

พี่ไพ กษมา สนิทวงศ์ ณ ออยุธยา จากเดิมทำงานที่บริษัท ผลิตไทยกาญจนบุรี ที่ อ.ท่ามะกา จ.กาญจนบุรี เริ่มเบื่อกับการทำงานเป็นลูกจ้าง จึงลาออกมาค้าขาย แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จ บังเอิญมีที่อยู่ ที่ ต.จรเข้สามพัน ๕ ไร่ ไม่เคยทำการเกษตรเลยมีเพื่อนแนะนำให้ไปปรึกษากับ คุณปัญญา ประธานกลุ่มทุ่งทอง เรื่องการทำเกษตรว่าควรปลูกอะไร พร้อมวิธีการทำเกษตร ซึ่งเป็นการทำเกษตรอินทรีย์ไม่มีเคมีใดๆ ซึ่งชอบเป็นทุนอยู่แล้วช่วงแรกก็ไปฟัง ไปดูเฉยๆ แต่ยังไม่ได้ตัดสินใจจะทำ จนเวลาล่วงเลยไปเกือบปี มีอยู่วันหนึ่งไปประชุมที่กลุ่มบังเอิญวันนั้น เลมอนฟาร์มมาสาธิตเรื่องการแพ็คผัก และจะช่วยทางกลุ่มเรื่องการตลาด จึงเข้าร่วมการตรวจรับรอง Lemon Farm PGS จากครั้งแรกที่ลองดู ช่วยทางกลุ่มแพ็คผัก คิดที่จะเริ่มลองทำ กลับมาดูที่บ้านว่าเราจะทำอะไรได้บ้าง เห็นมีกระเพาะแดงอยู่หลายต้นเป็นกระเพาะป่าหอมมากจึงตัดไปส่งเพื่อนๆที่กลุ่มก็ให้ผักปลั่ง และไชยามาปลูกก็เริ่มปลูกไปเรื่อยๆ จึงคิดว่า เราก็คงทำได้ จึงเริ่มปลูกผักอย่างอื่นที่ทางเลมอนฟาร์มรับ “ทำให้เราได้ออกกำลังกาย ได้เห็นการเจริญเติบโตของต้นไม้ มีรายได้เพิ่มขึ้น มีความสุขมากขึ้น จึงเห็นว่าเกษตรอินทรีย์เป็นทางรอดที่ดีที่สุด” ไม่เดือดร้อนคนอื่น และตัวเอง กินทุกอย่างที่ปลูก สร้างความสุขให้กับตัวเองนี่คือสิ่งที่ได้จากการทำเกษตรอินทรีย์ ปลอดภัยทั้งเกษตรกร และผู้บริโภคทั้งสภาพแวดล้อมด้วย ในใจคิดอยู่ว่า “การทำเกษตรอินทรีย์ดีทั้งตัวเอง และผู้อื่น คือการทำดีในรูปแบบหนึ่งเหมือนกัน”

พื้มนตรี ศรีเทรา อดีตทำงานเอกชนในกรุงเทพฯ กลับมาทำนาเคมีที่พ่อเคยทำอยู่ ต่อมา “หันมาทำเกษตรอินทรีย์ เพราะมีความตายของพ่อปู เส้นทางให้เห็นพิษภัยของเคมี” ปัจจุบันปลูกผัก และพืชผล ไม้ป่าต่างๆ เพื่อประโยชน์การใช้งานในอนาคตและปัจจุบัน ที่เป็นปัจจัย ๔ เป็นพื้นฐาน

พื้ฮ้อด คักดีดา แทนเพชร ก่อนที่จะทำเกษตรอินทรีย์เลี้ยงเปิดฟาร์มมาก่อน ประสบปัญหาขาดทุนก็คิดว่าทำอะไรต่อดี จนกระทั่งเห็นอามานิตย์ปลูกผักอินทรีย์แล้วแบ่งมาให้กินก็มีความรู้สึกปลอดภัยและคิดว่าเราเองก็ปลูกได้ อามานิตย์ก็แนะนำให้ไปดูงานที่กลุ่มทุ่งทอง สนใจกลับมาทดลองปลูก ผักโขมแดงครั้งแรกก็ได้ผลผลิตที่ดี หลังจากนั้นก็เริ่มปลูกสลัดได้ผลผลิตดีเช่นกัน จึงเพิ่มการปลูกมาเรื่อยๆ โดยมีอานิตย์เป็นครู ปัญหาที่เจอบ่อยๆ จะเป็นศัตรูพืช จำพวก หนอน นก เพลี้ย และสภาพอากาศ ระบายจนทุกวันนี้ ก็ยังเป็นปัญหาเดิมๆ ก็ถือว่าเป็นการฝึกความอดทน

พื้ชา ทองณา พัฒร์ักษ์ เริ่มมองเห็นโอกาสในการปลูกผัก จึงเริ่มปลูกจาก ผักสวนครัวที่เรากินในพื้นที่เล็กๆ หน้าบ้านก่อน เช่น พริก โหระพา กระเพรา แมงลัก มะเขือ มะกรูด ทำให้รู้ว่า การปลูกผักอินทรีย์ไว้กินเอง มีแต่ได้กับได้ได้อย่างที่ ๑ คือ : สุขภาพของตัวเองและครอบครัว

ได้อย่างที่ ๒ คือ สุขภาพของลูกค้า ที่เราขายผักให้

ได้อย่างที่ ๓ คือ ความสุขในใจเราเองซึ่งดีออกมาเป็นตัวเงินไม่ได้

ได้อย่างที่ ๔ คือ ได้สร้างสมดุลให้กับธรรมชาติ

ได้อย่างที่ ๕ คือ ได้ความรัก เพราะหากเราไม่มีความรักต่อสิ่งใดๆ เรา จะมองไม่เห็นถึงคุณค่า ในสิ่งที่เราทำว่าจะได้ประโยชน์กับใครบ้าง

“สิ่งที่ยิ่งใหญ่ เกิดได้จากสิ่งเล็กๆของทุกคน”

พี่มร อมร วงษา ครอบครัวเราทำอาชีพเกษตรกรมาตั้งแต่รุ่นพ่อรุ่นแม่ ปัจจุบันก็ทำอาชีพเกษตรกร สามีเลี้ยงวัว เลี้ยงไก่ ส่วนตัวเองทำร้านเสริมสวย เลี้ยงลูกอยู่บ้าน เมื่อก่อนไม่รู้ว่าจะตัวเองชอบ และอยากทำอะไร เคยนึกเล่นๆ ว่าอยากปลูกผัก ปลูกดอกไม้สวยๆ สองคนตายายยามแก่เฒ่า พอตีปัญหา ได้ชักชวนให้ปลูกผักอินทรีย์ และได้สมัครเข้ากลุ่มทุ่งทอง ได้รู้จักกับทุกคนในกลุ่มรู้สึกประทับใจมาก และเมื่อเริ่มลงมือทำ ก็รู้สึกได้ว่า **“นี่แหละ คือชีวิตที่ต้องการ ทำแล้วมีความสุข ได้เห็นผักที่เราปลูกเจริญเติบโต งอกงาม”** ตอนนี้สามีมาร่วมช่วยปลูกผัก ทำให้ความสัมพันธ์ในครอบครัวดีขึ้นจากเดิมเยอะมากๆ และมีผักกินในครัวเรือนไม่ต้องซื้อผักจากตลาด สุขภาพดีขึ้น และช่วยสร้างรายได้ให้กับครอบครัว **ปัจจุบันนี้ครอบครัวมีความสุข และอยากให้ลูกหลานได้เห็นคุณค่าของผืนดิน และธรรมชาติที่เรามี และรักษาไว้**

